Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις»

(2001/C 139/03)

Στις 6 Νοεμβρίου 2000, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Φεβρουαρίου 2001 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Retureau.

Κατά την 379η σύνοδο ολομέλειας της 28ης Φεβρουαρίου και της 1ης Μαρτίου 2001 (συνεδρίαση της 28ης Φεβρουαρίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 112 ψήφους υπέρ και 1 ψήφο κατά, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Κυριότεροι προβλεπόμενοι στόχοι και μέσα της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις

1.1. Η παρούσα πρόταση εντάσσεται στο πλαίσιο της ενίσχυσης της δικαστικής συνεργασίας για αστικές και εμπορικές υποθέσεις και της κοινοτικοποίησής της. Έχει σκοπό να αποτελέσει ένα περαιτέρω στάδιο στη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού χώρου προς το απτό όφελος των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.2. Η εσωτερική αγορά και η ελεύθερη κυκλοφορία προϋποθέτουν ιδιαίτερα τη δυνατότητα αναγνώρισης και άσκησης των δικαιωμάτων, αναγνώρισης των αποδεικτικών μέσων, άσκησης ένδικων μέσων, επίλυσης διαφορών και γνώσης ή αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων που έχουν ληφθεί σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, από ένα άλλο κράτος μέλος, για λόγους νομικής ασφάλειας στις οικονομικές συναλλαγές, τις συμβάσεις, τις μετακινήσεις των προσώπων και τις διακινήσεις εμπορευμάτων και κεφαλαίων.

1.3. Η καλύτερη γνώση των νομικών συστημάτων και διαδικασιών που ισχύουν σε κάθε χώρα είναι, λοιπόν, ένα ανάμεσα σε άλλα στοιχεία που διευκολύνουν την επίλυση διασυνοριακών διαφορών για αστικές και εμπορικές υποθέσεις [1].

1.4. Η πρόταση που υποβάλλεται στην ΟΚΕ για γνωμοδότηση προβλέπει τη δημιουργία ενός Δικτύου το οποίο θα αναπτυχθεί και θα συμπληρωθεί σταδιακά, ανάλογα με τον προσδιορισμό των αναγκών και τη διαθεσιμότητα των μέσων, ορισμένα από τα οποία υπάρχουν ήδη τόσο στο εθνικό όσο και στο κοινοτικό επίπεδο, καθώς και στο πλαίσιο διακρατικών συμβάσεων. Χάρη στο Δίκτυο πληροφοριών και συντονισμού που προτείνει η Επιτροπή, θα αναπτυχθεί καλύτερος συντονισμός και συνέργεια ανάμεσα στα ιδιαίτερα μέσα του Δικτύου και τα ήδη υφιστάμενα, προκειμένου να παρασχεθεί προστιθέμενη αξία σε κοινοτικό επίπεδο και να δοθεί στους ιδιώτες και στις επιχειρήσεις η δυνατότητα να ασκούν τα δικαιώματά τους παρά τις οργανωτικές διαφορές ή ακόμη και τις αντιφάσεις μεταξύ των νομικών και διοικητικών συστημάτων που ισχύουν στα κράτη μέλη.

1.5. Το μέσο που προτείνεται για την επίτευξη του διπλού στόχου της βελτίωσης της δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών και της διευκόλυνσης της πρόσβασης των πολιτών και των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν διασυνοριακές διαφορές στη δικαιοσύνη και τη νομοθεσία συνίσταται, λοιπόν, σε ένα ευρωπαϊκό δικαστικό Δίκτυο για αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Το δίκτυο αυτό θα είναι ταυτόχρονα μέσο δικαστικής συνεργασίας και μέσο παροχής πληροφοριών στις διοικητικές αρχές και στο κοινό, ιδίως με τη χρήση του Διαδικτύου, που θα αποτελεί ένα από τα βασικότερα εργαλεία του.

1.6. Το άρθρο 65 της ΣΕΚ αναφέρεται σ' αυτή τη συνεργασία, η οποία προωθήθηκε και από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, ενώ το άρθρο 61 εδάφιο γ) αποτελεί, κατά την Επιτροπή, τη νομική της βάση. Η μορφή που επιλέχθηκε, η απόφαση, δικαιολογείται λόγω της ανάγκης συνεκτικής εφαρμογής από όλα τα κράτη μέλη, με την επιφύλαξη των πρωτοκόλλων της ΣΕΕ και της ΣΕΚ που αφορούν, αφενός, την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο και, αφετέρου, τη Δανία (πράγμα που ενέχει τον ενδεχόμενο κίνδυνο να περιορίσει με ιδιότυπο τρόπο το πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης απόφασης· ωστόσο, οι χώρες αυτές είναι συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης της Χάγης και η πρόταση απόφασης δεν υποκαθιστά τις υφιστάμενες διεθνείς συμφωνίες σε θέματα δικαστικής συνεργασίας για αστικές και εμπορικές υποθέσεις).

1.7. Η υλοποίηση του διπλού στόχου μιας συντονισμένης και ομοιογενούς ενίσχυσης των μηχανισμών δικαστικής συνεργασίας σε όλη την Ένωση, αφενός, και της παροχής πρακτικών πληροφοριών στο κοινό σε περίπτωση διασυνοριακών διαφορών για να βοηθηθούν τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα στα διαβήματά τους, αφετέρου, δεν πρέπει, πράγματι, να αποβεί εις βάρος των ιδιαίτερων αρμοδιοτήτων των κρατών μελών ούτε να παρεμβληθεί στην εφαρμογή των υφιστάμενων διεθνών συμφωνιών και των ειδικών μηχανισμών εφαρμογής.

---

[1] Γνωμοδότηση της ΟΚΕ για τις «Δικαστικές και εξώδικες πράξεις σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις» ΕΕ C 368 της 20.12.1999, σ. 47. Γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την «Αναγνώριση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις» ΕΕ C 117 της 26.4.2000, σ. 6. Γνωμοδότηση της ΟΚΕ για το «Δικαίωμα επίσκεψης των τέκνων» ΕΕ C 14 της 16.1.2001. Υπό κατάρτιση γνωμοδότηση της ΟΚΕ για τη «Διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις».

1.8. Αυτό είναι προφανώς πιο εύκολο να γραφεί παρά να εφαρμοσθεί, διότι ο δεδηλωμένος στόχος του συντονισμού, της συνοχής και της κοινοτικής συνεργασίας θα επηρεάσει οπωσδήποτε τους ειδικούς μηχανισμούς που καλύπτουν τους επιμέρους τομείς της διεθνούς δικαστικής συνεργασίας για αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Πρόκειται για μια λογική ολοκλήρωσης, που θα τεθεί σε εφαρμογή προοδευτικά και, στα πλαίσια σεβασμού των ειδικών υφιστάμενων μηχανισμών, θα επιδιώξει την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για το σύνολο του τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ενώ θα επιτρέψει παράλληλα να αναπτυχθεί συνεργασία στους τομείς που δεν καλύπτονται από κοινοτικές πράξεις ή διεθνή νομικά μέσα. Το βασικότερο στοιχείο (σημείο ε) αποκαλύπτεται σαφώς στη δήλωση ότι «το Δίκτυο έχει σαν προορισμό να αποτελέσει ένα σημαντικό, ουσιαστικό μέσο για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης στον τομέα των αστικών και εμπορικών υποθέσεων. Η πρόκληση την οποία όρισαν οι Συνθήκες χρειάζεται πράγματι μέσα που να επιτρέπουν την ανάπτυξη συνολικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης…».

1.9. Το Δίκτυο θα υποστηρίζεται από «σημεία επαφής» στα κράτη μέλη, ο αριθμός και η φύση των οποίων θα εξαρτηθούν από τις διοικητικές και τις δικαστικές διαρθρώσεις κάθε κράτους· θα αναπτυχθεί, ιδίως με τη χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών, με τη μορφή ενός εσωτερικού ηλεκτρονικού δικτύου και μιας ιδιαίτερης ιστοσελίδας στη σελίδα Internet της Επιτροπής. Τα ήδη υπάρχοντα μέσα θα τεθούν σε συνέργεια και θα ενσωματωθούν στο σύστημα πληροφοριών της κεντρικής σελίδας, κυρίως με τη μορφή συνδέσμων.

1.10. Ωστόσο, η πρόταση δηλώνει ότι δεν επιδιώκει να υποκαταστήσει τα νομικά επαγγέλματα, αλλά απλώς να άρει τους δισταγμούς τους να χρησιμοποιήσουν τα υφιστάμενα ένδικα μέσα από άγνοια των διαδικασιών και των απαιτήσεών τους και από φόβο να ασκήσουν τα δικαιώματά τους σε διασυνοριακές καταστάσεις.

1.11. Η δημιουργία ενός τέτοιου Δικτύου απαιτεί πολύ στενή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών και κατάλληλα υλικά και ανθρώπινα μέσα.

1.12. Το Δίκτυο προβλέπεται, τέλος, να αποτελέσει ένα ευέλικτο και ανοικτό στην εξέλιξη μέσο. Θα αναπτυχθεί με τη δικαστική συνεργασία και θα μπορέσει να αποτελέσει μέτρο αξιολόγησής της.

1.12.1. Το Δίκτυο αποτελείται:

— από αρμόδιους επαφής σε κεντρικό επίπεδο που διορίζονται από τα κράτη μέλη,

— από κεντρικές, δικαστικές ή άλλες αρμόδιες αρχές που έχουν ειδικές αρμοδιότητες στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, δυνάμει διεθνών συμφωνιών στις οποίες μπορεί ενδεχομένως να συμμετάσχει κάθε κράτος μέλος,

— από τους δικαστικούς συνδέσμους που προβλέπονται από την κοινή δράση 96/277/JAI [1],

— από κάθε άλλη δικαστική ή διοικητική αρχή, η συμμετοχή της οποίας στο Δίκτυο κρίνεται σκόπιμη από ένα κράτος μέλος.

1.13. Οι κεντρικοί εθνικοί αρμόδιοι επαφής (ένας για κάθε χώρα, διοριζόμενος από τις εθνικές αρχές) διασφαλίζουν τη διασύνδεση του εθνικού και του ευρωπαϊκού επιπέδου του Δικτύου, που συντονίζεται από την Επιτροπή. Προτείνεται ένας μη περιοριστικός κατάλογος καθηκόντων και πρωτοβουλιών και τονίζεται ο πραγματιστικός και πρακτικός χαρακτήρας των δραστηριοτήτων. Ανάλογα με την εδαφική ή τη δικαστική της διάρθρωση, κάθε χώρα θα μπορεί να διορίσει έναν περιορισμένο αριθμό συμπληρωματικών αρμοδίων επαφής. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή όλες τις χρήσιμες πληροφορίες για τις εθνικές τους συνιστώσες του Δικτύου, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών τους γνώσεων.

1.13.1. Προτείνεται να διαθέτουν οι αρμόδιοι επαφής, πέραν της εθνικής ή των εθνικών τους γλωσσών, επαρκή γνώση και μιας άλλης επίσημης γλώσσας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα πρακτικά δελτία που θα απευθύνονται στον «μέσο πολίτη» και θα συνταχθούν από κάθε χώρα θα μεταφραστούν με τη φροντίδα της Επιτροπής σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.13.2. Οι αρμόδιοι επαφής τίθενται στη διάθεση των αρμόδιων κεντρικών δικαστικών αρχών ή των δικαστικών συνδέσμων· μπορούν να αναλαμβάνουν τη μεταβίβαση μιας εξωτερικής αίτησης στις αρμόδιες εθνικές αρχές ή να υποκαθιστούν τον μη υφιστάμενο νομικό ή συμβατικό μηχανισμό στις υποθέσεις που δεν καλύπτονται από κοινοτικά κείμενα ή διεθνείς συμβάσεις.

1.14. Κάθε χώρα θα ορίσει ίσο αριθμό εκπροσώπων (τέσσερις) για τις περιοδικές συνεδριάσεις του Δικτύου, οι οποίες θα συγκαλούνται από την Επιτροπή τουλάχιστον τρεις φορές το χρόνο, για να εξετάζεται η λειτουργία και η εξέλιξη του Δικτύου, τα πρακτικά δελτία που πρέπει να συνταχθούν και οι πρωτοβουλίες που πρέπει να αναληφθούν. Η Επιτροπή θα συγκαλεί επίσης μια ευρύτερη ετήσια συνεδρίαση συμβούλων των αρμοδίων επαφής και εκπροσώπων των διοικητικών και δικαστικών αρχών για την ανταλλαγή εμπειριών και ιδεών και τον προσδιορισμό των βέλτιστων πρακτικών.

1.15. Οι επαφές στους κόλπους του Δικτύου πραγματοποιούνται χωρίς να θίγονται οι τακτικές ή περιστασιακές επαφές που ήδη υπάρχουν ή που μπορούν να αναπτυχθούν μεταξύ των αρμόδιων αρχών των διάφορων χωρών δυνάμει πολυμερών ή διμερών συμφωνιών και, ιδιαίτερα, η συνεργασία που μπορεί να προκύψει από τις διάφορες συμβάσεις της Χάγης ή του Συμβουλίου της Ευρώπης. Αντίθετα, αναπτύσσεται συνέργεια μεταξύ των αρμοδίων επαφής του Δικτύου και αυτών των αρχών και το Δίκτυο τίθεται στη διάθεσή τους για να τους παράσχει ενδεχομένως βοήθεια.

---

[1] ΕΕ L 105 της 27.4.1996.

2. **Γενικές παρατηρήσεις**

2.1. Η πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, το οποίο θα συμβάλλει στην πληροφόρηση των ιδιωτών, των επαγγελματιών, των δημοσίων αρχών και των οργάνων σχετικά με τη νομοθεσία και τις διαδικασίες που ισχύουν στα κράτη μέλη, μπορεί, αν υλοποιηθεί με πνεύμα συμπληρωματικότητας και με σκοπό να καλύψει τους τομείς που δεν εμπίπτουν στους μηχανισμούς που έχουν θεσπισθεί από τις πολυάριθμες υπάρχουσες διεθνείς συμβάσεις για αστικά και εμπορικά θέματα, να αποτελέσει χρήσιμη και αποτελεσματική βοήθεια στη ρύθμιση των διασυνοριακών διαφορών. Αποτελεί, κατά την ΟΚΕ, ουσιώδες μέσο αποτελεσματικής συνεργασίας και νομικής συνοχής στους κόλπους της ενιαίας αγοράς, υποστήριξη για τα μέλη των δικαστικών συστημάτων και των νομικών επαγγελμάτων και βοήθεια για τους ιδιώτες και τις επιχειρήσεις σε περιπτώσεις διασυνοριακών διαφορών για αστικά και εμπορικά θέματα. Η ΟΚΕ τάσσεται, λοιπόν, κατ' αρχήν υπέρ της πρότασης απόφασης για την οποία της ζητείται να γνωμοδοτήσει και υποστηρίζει την εν λόγω πρόταση.

2.2. Η ευελιξία που προβλέπεται στην εφαρμογή και τη μεταγενέστερη προσαρμογή του Δικτύου, καθώς και η δυνατότητα που του παρέχεται να θέτει προοδευτικά νέους στόχους και να δημιουργεί νέα μέσα, κρίνονται ρεαλιστικές διότι καθιστούν δυνατή την προοδευτική συνεκτίμηση της συσσωρευμένης εμπειρίας. Η ιδέα αυτή δεν είναι απαλλαγμένη από δυσχέρειες στην υλοποίησή της, και συγκεκριμένα λόγω του διπλού στόχου του Δικτύου (δικαστική συνεργασία και πληροφόρηση), αλλά η όλη ενέργεια μπορεί να αποδειχθεί δημιουργική αν η πρόοδος στους δύο τομείς πραγματοποιηθεί κατά τρόπο που να τους δίνει τη δυνατότητα να ενημερώνονται και εμπλουτίζονται αμοιβαίως.

2.3. Η ΟΚΕ φρονεί ότι, διασφαλίζοντας παράλληλα μια συνολική συνοχή της δικαστικής συνεργασίας για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, το Δίκτυο θα πρέπει ουσιαστικά να υποκαθιστά τους τομείς που δεν καλύπτονται από κοινοτικές ή συμβατικές διατάξεις και να εκτελεί καθήκοντα πληροφόρησης του κοινού, των νομικών επαγγελμάτων και των ενώσεων και ομάδων που εκπροσωπούν τους κοινωνικούς εταίρους ή τους καταναλωτές και ανταλλαγής εμπειριών και αλληλοβοήθειας μεταξύ των επαγγελματιών του δικαστικού τομέα.

2.4. Η ΟΚΕ φρονεί ότι οι προβλεπόμενες προτάσεις και υπηρεσίες είναι, στο σύνολό τους, πολύπλοκες και ζητεί να είναι αυτές οι υπηρεσίες, στη φύση και στη μορφή τους, σε κάθε περίπτωση εύληπτες και ευπρόσιτες στους ιδιώτες και στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και βιομηχανίες (ΜΜΒ), που αποτελούν το κοινό στο οποίο θα πρέπει να απευθύνονται κατά προτεραιότητα· επιπλέον, θα πρέπει να διατίθενται εύκολα και δωρεάν, χωρίς να αποκλείεται η ενδεχόμενη διαθεσιμότητα πιο τεχνικών και πιο εξειδικευμένων μέσων που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους επαγγελματίες συμβούλους και νομικούς και από τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές, επαγγελματικές, ή συνεταιριστικές ιδίως ενώσεις που ενδιαφέρονται ενδεχομένως για ορισμένα θέματα (ασφάλεια ορισμένων προϊόντων που έχουν παραχθεί σε άλλο κράτος μέλος, διαφορές σε σχέση με εμπορικές συμβάσεις, ατομικές ή συλλογικές διασυνοριακές εργασιακές διαφορές, αποζημίωση υλικών ή σωματικών βλαβών που έχουν προκληθεί στο εξωτερικό κ.λπ.), προκειμένου να υπερασπίσουν τα μέλη τους ή τα συμφέροντα που εκπροσωπούν σε περίπτωση προβλημάτων που υπερβαίνουν το εθνικό επίπεδο.

2.4.1. Η ΟΚΕ ζητά τα ενημερωτικά δελτία της ιστοσελίδας της Επιτροπής να περιλαμβάνουν δυναμικούς συνδέσμους με τις αντίστοιχες βάσεις δεδομένων, κοινοτικές ή εθνικές, έτσι ώστε να μπορούν τα πρόσωπα και οι ενώσεις και επαγγελματίες να εμβαθύνουν της πληροφόρησή τους.

2.5. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να εξετάσουν όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης, σήμερα και στο μέλλον, το ενδεχόμενο της συμμετοχής τους. Στο άμεσο μέλλον, η ΟΚΕ τάσσεται λοιπόν σαφώς υπέρ του να λάβουν θετική απόφαση οι χώρες που έχουν δια πρωτοκόλλου δυνατότητα επιλογής (opting in), καθότι αν θέλουμε να είναι το Δίκτυο πλήρως χρήσιμο και αποτελεσματικό, θα πρέπει να συμμετέχουν σ' αυτό όλα τα νομικά συστήματα.

2.6. Η πρόταση απόφασης παρουσιάζει ακόμη κατά την ΟΚΕ τα εξής προβλήματα:

— δεν αντιμετωπίζει το θέμα του κόστους πρόσβασης στις βάσεις δεδομένων·

— το δικαστικό δίκτυο και το σύστημα πληροφόρησης του κοινού αποτελούν, κατά την άποψη της ΟΚΕ, πραγματική κοινοτική δημόσια υπηρεσία στον τομέα της δικαιοσύνης, την οποία ο κανονισμός θα πρέπει να ορίζει αναλόγως, με τις συνέπειες που συνεπάγεται η έννοια αυτή, και συγκεκριμένα σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στις βασικές πληροφορίες και τη δωρεάν παροχή τους·

— δεν τοποθετείται αρκετά σαφώς σε σχέση με τις δραστηριότητες παροχής συμβουλών και υπεράσπισης, οι οποίες ανήκουν στην αρμοδιότητα των νομικών επαγγελμάτων. Η ανάπτυξη του Δικτύου και η επιμονή στην προαγωγή εναλλακτικών τρόπων ρύθμισης των διαφορών, ενώ μπορούν να αποσυμφορήσουν τα αστικά και τα εμπορικά δικαστήρια, θα οδηγήσουν ενδεχομένως σε συμβιβασμούς χωρίς πραγματική νομική βοήθεια για το πιο ασθενές μέρος (ιδιώτες, ΜΜΕ του ιδιωτικού τομέα ή της κοινωνικής οικονομίας) έναντι ομάδων που διαθέτουν πόρους (νομικές υπηρεσίες, συμβουλές, πείρα), με αποτέλεσμα να παρέχεται ενδεχομένως στο πιο ασθενές μέρος η ελάχιστη δυνατή υπεράσπιση των συμφερόντων του·

— δεν προβλέπει ρητώς κανένα περιθώριο παρέμβασης και συμμετοχής στο Δίκτυο και στη λειτουργία του σε ό,τι αφορά κυρίως τη φύση και τη μορφή των πληροφοριών που πρέπει να τεθούν στη διάθεση του κοινού, για τις ενώσεις και τις οργανώσεις που προέρχονται από τους επαγγελματικούς και συνδικαλιστικούς κύκλους και άλλους τομείς της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, όπως οι ανθρωπιστικές οργανώσεις, οι ενώσεις καταναλωτών κ.λπ., οι οποίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο πληροφόρησης, παροχής συμβουλών και ακόμη και παρέμβασης στο δικαστικό τομέα με σκοπό την εκπροσώπηση ή υπεράσπιση των μελών τους. Οι υπηρεσίες επιφυλακής των οργανώσεων καθώς και οι ευρω-θυρίδες για τους καταναλωτές και τα κέντρα euro-info για τις επιχειρήσεις μπορούν να προσφέρουν αντίστοιχα σημεία πρόσβασης στην πληροφόρηση για το κοινό, που επιβάλλεται να χρησιμοποιηθούν πλήρως.

2.6.1. Η ΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι οι οργανώσεις της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών μπορούν να διαδραματίσουν έναν σημαντικό, πρακτικό και συγκεκριμένο ρόλο στη νομική πληροφόρηση και σε ορισμένες δικαστικές ή εξώδικες διαδικασίες και πιστεύει ότι η πρόταση θα πρέπει να συμπληρωθεί από αυτήν την άποψη.

2.7. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι το περιεχόμενο του συστήματος πληροφόρησης του κοινού, και το περιεχόμενο των πρακτικών δελτίων, θα απαιτήσουν σημαντικές προσπάθειες εκ μέρους των εθνικών αρχών και των υπηρεσιών της Επιτροπής. Ελπίζει ότι, αυτή η προωθημένη φιλοδοξία θα μπορέσει να υλοποιηθεί, προοδευτικά αλλά σε λογικά χρονικά περιθώρια, με τη χρησιμοποίηση, βεβαίως, όλων των υφιστάμενων δυνατοτήτων των δικτύων πληροφοριών που λειτουργούν ήδη σε κοινοτικό επίπεδο, αλλά χωρίς να παραβλέπεται το γεγονός ότι θα χρειαστούν ανάλογα συμπληρωματικά μέσα.

2.7.1. Πέρα από το δίκτυο πληροφόρησης για το κοινό, η ΟΚΕ φρονεί ότι για την καλύτερη και ευρύτερη δυνατή διάδοση των πληροφοριών απαιτείται να παρέχεται, στο σχολικό και εξωσχολικό πλαίσιο, πραγματική κατάρτιση στην πληροφόρηση και τη χρήση τεχνολογικών μέσων όπως το Διαδίκτυο, η οποία και είναι απαραίτητη για την άσκηση των δικαιωμάτων του πολίτη και την πραγματική προάσπιση των ατομικών και συλλογικών συμφερόντων των προσώπων.

3. **Ειδικές παρατηρήσεις**

3.1. Η ΟΚΕ θέλει να επιστήσει την προσοχή στα προβλήματα χρηματοδότησης του Δικτύου όχι μόνο στη δαπάνη υλοποίησής του αλλά και στις δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης και στα σημαντικά υλικά μέσα που θα πρέπει να διαθέτει, προβλήματα που αντιμετωπίζονται ελάχιστα στην πρόταση. Τα εν λόγω μέσα θα είναι κατά πάσα πιθανότητα δύσκολο να διατεθούν δεδομένης της κατάστασης των δικαστικών συστημάτων, τα περισσότερα από τα οποία έχουν ελλείψεις προσωπικού και επαρκών υλικών και οικονομικών μέσων στην καθημερινή λειτουργία τους.

3.2. Η ΟΚΕ ανησυχεί για το γλωσσικό ζήτημα· οι αρμόδιοι επαφής θα χρειαστεί κατά πάσα πιθανότητα να διαθέτουν περισσότερες γλωσσικές γνώσεις από αυτές που προβλέπονται (μία κοινοτική γλώσσα πέραν της εθνικής τους) και είναι δύσκολο να απαιτηθεί στην πράξη μία μόνο «γλώσσα εργασίας», λόγω των σημαντικών διαφορών μεταξύ των νομικών συστημάτων και εννοιών και μεταξύ των δικαστικών πρακτικών και οργανώσεων.

3.3. Σε ό,τι αφορά τη νομική βάση, η ΟΚΕ σημειώνει το γεγονός ότι η Επιτροπή επικαλείται το άρθρο 61 γ) της ΣΕΚ, αλλά υπογραμμίζει ότι το άρθρο 61 παραπέμπει στο άρθρο 65, το οποίο δεν προβλέπει ρητώς τη δημιουργία δικαστικού Δικτύου. Εν πάση περιπτώσει, για την απόφαση σ' αυτόν τον τομέα απαιτείται, μέχρι την 1η Μαΐου 2004, ομοφωνία σε επίπεδο Συμβουλίου.

3.4. Σε ό,τι αφορά το δίκτυο πληροφοριών, η ΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει την ανάγκη εξασφάλισης της ομοιομορφίας των διαδικασιών και των τεχνικών μέσων και των λογισμικών προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος να δημιουργηθεί ένας τεχνολογικός πύργος της Βαβέλ που θα μπορούσε να αποτελέσει εμπόδιο για την κατανάλωση. Είναι λοιπόν ουσιώδες να καταβληθούν προσπάθειες για να υπάρχει συμβατότητα στις τεχνολογίες και τα προγράμματα που θα εφαρμοσθούν.

3.5. Η πρωταρχική σημασία που αποδίδεται στο Internet σε ό,τι αφορά την πληροφόρηση του κοινού περιορίζεται εκ των πραγμάτων λόγω των σχετικά χαμηλών ακόμη ποσοστών σύνδεσης των ιδιωτών σε ορισμένες χώρες· για να έχουν προσαρμοσμένη στις ανάγκες τους πληροφόρηση, οι ιδιώτες και οι επιχειρήσεις πρέπει να περνούν από ενδιάμεσους, ενώσεις ή επαγγελματίες συμβούλους, πράγμα που θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη στη πρόταση. Τούτο επιβάλλεται πολύ περισσότερο που μια ακατέργαστη νομική πληροφορία δεν επαρκεί για να επιτρέψει σε έναν ιδιώτη να κινήσει και να ολοκληρώσει επιτυχώς μια δικαστική διαδικασία σε άλλη χώρα· οι συμβουλές από άποψη στρατηγικής και τακτικής, καθώς και η παρακολούθηση των ανειλημμένων ενεργειών επιβάλλουν την παρέμβαση, υπέρ αυτού, ειδικευμένων συμβούλων, εθελοντών ή μη, και νομική εκπροσώπηση στη χώρα του και στη χώρα διεξαγωγής της διαδικασίας. Πρέπει να παρασχεθούν ακριβείς πληροφορίες για αυτό το θέμα στο κοινό, το οποίο πρέπει να γνωρίζει σε ποιες ενώσεις ή σε ποιους επαγγελματίες μπορεί να απευθυνθεί για να λάβει συμβουλές και βοήθεια.

3.6. Η ΟΚΕ θέλει να επιμείνει επίσης στην ανάγκη εξασφάλισης των επικοινωνιών μεταξύ των αρμοδίων επαφής και των δικαστικών και διοικητικών αρχών σε σχέση με ενέργειες που αφορούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα· θα πρέπει να εξασφαλισθεί το υψηλότερο δυνατό επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ιδιωτών και το απόρρητο των εμπορικών υποθέσεων, χωρίς να θίγεται το απόρρητο που πρέπει να τηρείται σε ό,τι αφορά τη διεξαγωγή των ερευνών και των δικαστικών διαδικασιών των κρατών μελών.

3.7. 'Οσο για το θέμα του υλικού ορισμού του αστικού και του εμπορικού πεδίου, η ΟΚΕ ζητά να συμπεριληφθεί στην απόφαση ρητή αναφορά στους ορισμούς του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Δεδομένου, αφενός, ότι οι αστικές αγωγές που κρίνονται στο πλαίσιο των ποινικών και φορολογικών υποθέσεων δεν αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της κανονιστικής πρότασης και, αφετέρου, ότι ενδέχεται επίσης να ζητηθούν έγγραφα ο νομικός χαρακτηρισμός των οποίων από την αρμόδια δικαστική αρχή δεν είναι πάντα σαφής, θα ήταν σκόπιμο να προστεθεί, για την προστασία των δικαιωμάτων των εμπλεκομένων μερών, μια πρόταση με την εξής διατύπωση: «η υπηρεσία παραλαβής θα χαρακτηρίζει κατά τον πλέον ευέλικτο τρόπο τα έγγραφα η νομική φύση των οποίων δεν μπορεί να αποδοθεί σαφώς στον αστικό ή εμπορικό τομέα, τα οποία όμως παρουσιάζουν σημεία σύνδεσης με αυτούς».

3.8. Σε ό,τι αφορά το εδαφικό πεδίο εφαρμογής της πρότασης, η ΟΚΕ υπενθυμίζει τις προηγούμενες θέσεις της ως προς τη φύση και την αρμοδιότητα των εθνικών αρχών που είναι σε κάθε κράτος υπεύθυνες για τη δικαστική συνεργασία με τα άλλα κράτη μέλη, δηλαδή γενικά, το εθνικό ή ομοσπονδιακό υπουργείο δικαιοσύνης. Το εθνικό σημείο επαφής ή τα εθνικά σημεία επαφής θα πρέπει να ορισθούν και εξουσιοδοτηθούν ρητώς από τις εν λόγω αρμόδιες εθνικές αρχές. Ειδικότερα, προκειμένου για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ορισμένων περιοχών που αναφέρονται στο άρθρο 299 της ΣΕΚ και τις ευθύνες που αναλαμβάνουν ορισμένα κράτη μέλη ως προς αυτές, θα πρέπει να καθορισθούν αντίστοιχες νομικές και διοικητικές διαδικασίες.

Βρυξέλλες, 28 Φεβρουαρίου 2001.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Göke FRERICHS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Πρωτοβουλία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για την έκδοση κανονισμού του Συμβουλίου για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις»

(2001/C 139/04)

Στις 11 Οκτωβρίου 2000, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρωτοβουλία.

Το τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Φεβρουαρίου 2001 (με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Hernández Bataller).

Κατά την 379η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 28ης Φεβρουαρίου 2001), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, υιοθέτησε με 117 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. **Εισαγωγή**

1.1. Η διεθνής δικαστική συνδρομή έχει ως στόχο την αντιμετώπιση των εμποδίων που παρεμβάλλονται στην εξέλιξη της διαδικασίας λόγω της αδυναμίας άσκησης των δικαστικών εξουσιών, οι οποίες αποσκοπούν στην εκτέλεση συγκεκριμένων διαδικαστικών πράξεων, εκτός των ορίων ενός κράτους.

1.2. Για την απρόσκοπτη ολοκλήρωση της τέλεσης μίας νομικής πράξης στο εξωτερικό, είναι απαραίτητη η εκτέλεση μίας σειράς διαδικαστικών πράξεων όπως οι ειδοποιήσεις ή η διαβίβαση δικογράφων κλήτευσης ή η πρακτική της προσκόμισης αποδείξεων, πράξεις που γίνονται στην επικράτεια ενός άλλου κράτους.

1.3. Το σύστημα της συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων και του παραδεκτού τους ή όχι βασίζεται στην τήρηση ορισμένων διαδικαστικών κανόνων. Βάσει του δικαίου του δικάζοντος δικαστή («lex fori»), καθορίζονται:

— το γενικό καθεστώς που ισχύει για τα αποδεικτικά στοιχεία: δηλαδή εάν είναι ένα σύστημα numerus apertus ή clausus, και, στην τελευταία περίπτωση ποια στοιχεία είναι αποδεκτά,

— οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα έγγραφα που έχει χορηγήσει μία αλλοδαπή αρχή.

1.4. Τα προβλήματα που προκύπτουν από την διεθνή προσκόμιση αποδείξεων οφείλονται, σε σημαντικό βαθμό, στους διαφορετικούς νόμους των διαφόρων κρατών στον τομέα της προσκόμισης αποδείξεων. Οι πιο σημαντικές διαφορές αφορούν τις ακόλουθες τρεις πτυχές:

α) τον μεγαλύτερο ή μικρότερο ρόλο που διαδραματίζει ο δικαστής κατά τη διάρκεια της αποδεικτικής διαδικασίας: ενώ σε ορισμένα συστήματα αρμόδιος για τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας είναι, σε μεγάλο βαθμό, ο δικαστής, σε ορισμένα άλλα τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας αναλαμβάνουν απευθείας οι διάδικοι·

β) κατά πόσον η αποδεικτική δραστηριότητα πραγματοποιείται πριν ή κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας: ενώ σε ορισμένα συστήματα η αποδεικτική διαδικασία γίνεται βασικά στο πλαίσιο μίας δικαστικής διαδικασίας που έχει ήδη αρχίσει, με αποτέλεσμα τα αιτήματα να είναι σαφώς καθορισμένα, σε ορισμένα άλλα η εν λόγω διαδικασία αρχίζει πριν από την έναρξη της ουσιαστικής διαδικασίας και πριν καθορισθούν επακριβώς τα υφιστάμενα αιτήματα·